

African Stories.

Al J. Venter and friends.
Pretoria: Protea Boekhuis, 2013. 463 pp.
ISBN:978-1-86919-842-8.
DOI: <http://dx.doi.org/10.4314/tvl.v51i2.14>

Al J. Venter is 'n ringkop onder skrywers oor Afrika: veteraan van baie oorloë, joernalis en outeur van tientalle boeke, hoofsaaklik oor sy eie kontinent. Sy nuutste titel, uitgegee deur Protea Boekhuis, *African Stories*, is 'n eklektiese versameling van vertellings, meestal in die styl van nuusartikels geskryf, oor sy ervarings en dié van sy "vriende", onder wie baie oudsoldate.

Die boek begin met 'n roerende vertelling van Venter se besoek in 1964 aan die bekende Duitse dokter en sendeling Albert Schweitzer in die hedendaagse Gaboen. Schweitzer, wat in 1913 saam met sy vrou Helene 'n hospitaal diep in die ekwatoriale reënwood op die Ogoué-rivier begin het, was al 'n ou man toe Venter vir 'n week lank by hom besoek afgelê het.

Twintig jaar later is Venter weer na die sendingshospitaal Lamberéné met 'n filmspan, maar is dié keer nie so vriendelik ontvang nie. Tog praat hy oor hierdie reis as "een van die groot Afrika-ervarings" wat voorlê vir diegene wat die moed het om dit aan te pak.

Venter se entoesiasme vir sy werk en vir beriggewing oor Afrika skemer deur vanaf die eerste hoofstuk. En, terwyl ander skrywers net te bly is om die natuurskoon te ervaar en by die 4x4-ervaring te bly om, soos een skrywer dit aan hom gestel het, "verkies om die dorpe mis te ry", is Venter geïnteresseerd in Afrika en sy politiek.

Oor sommige Afrikalande skryf hy met groot deernis en kennis wat strek oor meer as vier dekades. Venter kan byvoorbeeld vir die leser van *African Stories* kosbare insig gee oor die sosiale en politieke toneel in Egipte ná afloop van die Arabiese Lente wat Noord-Afrika in 2011 onherkenbaar verander het.

Hy beskryf die verskille tussen die Kaïro van ouds, met sy koffiewinkels waar skrywers en filosowe voorheen bymekaargekom het "soos Parys se Saint-Germain-des-Prés", en die Kaïro van vandag waar daar meer mans met baarde en vrouens in die Moslem *niqab* gesien kan word—'n teken van die groeiende invloed van die Moslem Broederskap.

Venter se analise in hierdie hoofstuk oor Egipte, asook die begin van sy vertelling oor die Algerynse oorlog teen Frankryk, kontrasteer ietwat met die oorlogstories en avonture in die res van die boek en 'n mens sou eintlik graag meer hiervan wou hoor.

'n Ander hoofstuk wat 'n mens laat smag na meer is die een oor koloniale Angola. Venter se vertelling van Luanda in die sestigerjare—met spotgoedkoop hotelle, heerlike seekos en nagklubs by die hawe—plaas 'n nuwe blik op 'n stad wat baie Suid-Afrikaners net ken as die hoofstad van 'n korrupte, olieryke kliek, gelei deur die president, Eduardo dos Santos, en sy familie.

Die hoofstrekking van Venter se verhale is uiteindelik oorlog en konflik. Baie daarvan lê die klem op gebeure uit die verlede: van die oorlog in Biafra, toe buitelandse vlieëniers hul lewens gewaag het om kospakkies vir die honger Igbo's in te vlieg; tot die groot veldslae van die Angolese oorlog in die tagtigerjare. Venter het immers die grootste deel van sy loopbaan gewy aan beriggewing oor oorloë regoor die kontinent vir publikasies soos *Jane's Defence Weekly*.

Die verhale, met heelwat foto's daarby, verval soms in 'n baie tegniese gesprek oor wapens en militêre strategie wat wel vir 'n baie spesifieke leser interessant sal wees.

Huursoldate is natuurlik 'n onderwerp waarvoor Venter ook in groot besonderhede en met gemak skryf. Sy boek *War Dog: Fighting Other People's Wars—The Modern Mercenary in Combat*, wat in 2006 verskyn het, het vir Venter wêreldwyd bekendheid verwerf.

Die hoofstuk in hierdie boek oor die toekoms van huursoldate in Afrika is fassinerend weens Venter se magdom kennis oor die verskeie kontemporêre konflikte op die kontinent. Hy merk tereg op dat Afrika se fenomenale ekonomiese groei die laaste dekade, danksy die uitvoer van grondstowwe, tot 'n hernude uitbreek van konflik op baie plekke gelei het. Sy voorstelle oor hoe om hierdie rebellies stop te sit—byvoorbeeld dat die Verenigde Nasies eerder oorlogshelikopters, beman deur “vryskutvlieëniers” moet gebruik as vredestroep— is ook interessant, dog ietwat onrealisties.

Venter dra kennis van talle geheime operasies, in die hede en in die verlede, waarvan min mense bewus is, soos byvoorbeeld dat Suid-Afrikaners betrokke was by die opleiding van Soedan se moordbendes in sy oorlog teen die Suid-Soedanese. Venter vertel ook oor Suid-Afrikaanse hulp aan Puntland, 'n provinsie van Somalië, in sy stryd teen seerowery. Oor samewerking tussen die destydse apartheidregering en die berugte Franse huursoldaat Bob Denard is al baie geskryf, maar wat hier opval, is Venter se ophemeling van mense soos Denard en Mike Hoare, wat tog 'n troebel rol gespeel het in Afrika se geskiedenis.

Venter maak geen geheim van sy vriendskap met baie van dié rolspelers soos die Suid-Afrikaanse huursoldate van Executive Outcomes nie. Dié sogenaamde “embedded journalism”, eie aan die Amerikaanse oorlogskorrespondent, laat tog heelwat vrae ontstaan oor die onafhanklikheid van Venter se siening oor dié soldate. Nog 'n aspek van die boek wat 'n mens dwars in die krop steek, is die duidelike hunkering na 'n vergange era toe wit soldate en avonturiers die helde was.

Die woordeskat is op plekke in 'n ander paradigma gegiet en maak 'n mens ongemaklik. Jy vra jousef af of dit opsetlik gedoen is, en of dit bloot redigeerfoute is. Telkens word daar byvoorbeeld verwys na “the Congo”,

pleks van die Demokratiese Republiek van die Kongo, soos die voormalige Kongo (en daarna Zaïre) sedert 1997 bekendstaan—of ons nou daarvan hou of nie. Hy praat ook van Kameroen (“Cameroon” in Engels) as “The Cameroons”, soos in die koloniale era. Om oor Afrika te praat as die “Derde Wêreld” is ook uitgediende terminologie wat nie hoort in 'n boek wat in 2013 gepubliseer is nie.

Die keuse van temas vir die boek is ook op plekke problematies. Waarom die outeur of die samestellers dit goedgedink het om 'n hoofstuk oor genitale mutilasie—kompleet met grafiese tekening!—asook 'n hoofstuk oor toordokters in te sluit, is moeilik om te verstaan. Dit is twee aspekte van Afrika-kultuur wat van die ergste stereotipes oproep. Dit tel in Venter se guns dat hy wel “daar” was en met gesag kan praat oor iets soos bygelowe in Afrika, maar dalk kan hy sy kort opmerkings hier eerder hou vir 'n volgende boek waarin hy dié kwessie in al sy kompleksiteit kan uitpluis.

African Stories is 'n interessante en genotvolle leeservaring, maar veral geskryf vir diegene met 'n passie vir die oorlogstories van die verlede.

Liesl Louw-Vaudran

louwliesl@gmail.com

Vryskutjoernalis en konsultant

Instituut vir Sekerheidstudies, Pretoria